

Werk maken van gelijke kansen: hoe zeven scholen van en met elkaar leren

In gesprek met Dorothee Hoekstra, senior beleidsmedewerker op het Rijswijks Lyceum en het Van Vredenburg College. En projectleider Platform Urban Education 070.

Stel je voor, je stapt een school binnen en hier gaan de dingen net wat anders dan op die van jou. Jullie ambitie is identiek: gelijke kansen creëren voor alle leerlingen. Maar de setting is anders, en de oplossingen dus ook. Al je voelsprietten staan aan. Wat er door je heen gaat is herkenning: ‘daar hebben wij ook last van’ en inspiratie: ‘zou dat ook werken bij ons op school?’. En je beseft dat je samen bouwt aan een beweging om gelijke kansen de norm te maken. Elk in je eigen school, op je eigen manier. Maar jullie acties liggen in elkaars verlengde.

Samen zo’n beweging maken, dat is precies wat Dorothee Hoekstra doet in het Platform Urban Education 070 (PUE070), waar zij sinds 5 jaar regelmatig 7 scholen bij elkaar brengt. Het gaat om 4 voortgezet onderwijs scholen, 2 basisscholen en 1 mbo instelling, die elkaar vinden op de behoefte om ervaringen over gelijke kansen uit te wisselen. Dorothee is trots op de diversiteit van deze groep en de onderlinge verbinding die er ontstaat. Samen helpen ze elkaar verder, juist door die verschillen.

PUE070

In dit lerende netwerk maakt men onderscheid tussen een stuurgroep (met schoolleiders) en drie werkgroepen (met docenten en praktijkexperts). De stuurgroep bepaalt samen met de projectleider de kaders en bespreekt individuele uitdagingen in de school rondom gelijke kansen en wat schoolleiders kunnen doen om die weg te nemen. Dit zorgt voor input om binnen de school actie te ondernemen. In de drie werkgroepen staat een thema centraal: taal, executieve functies en De Transformatieve School en de werkgroepen krijgen veel ruimte om themabijeenkomsten te organiseren, gericht op uitwisseling en leren rond concrete acties en interventies in de klas. Zo wordt er geleerd op twee niveaus tegelijk.

“Wat je bijvoorbeeld ziet is dat een VO-docent leert van een basisschool leerkracht dat leerlingen al veel kunnen als ze van de basisschool komen en dat ze soms per ongeluk op het VO juist weer goeie dingen afleren.”

Samen weet je meer dan alleen

Het bouwen aan kansengelijkheid is voor de scholen een grote beweging. Daarnaast is er in elke school een kleine beweging gaande: docenten steken elkaar aan en helpen elkaar om te ontdekken wat ze kunnen doen om aan gelijke kansen te bouwen. De scholen proberen steeds meer mensen aan te laten haken zodat het binnen de school een olievlek wordt. Zo krijgen opgedane inzichten een steeds groter bereik binnen de eigen school. Wat Dorothee met PUE070 ondersteunt is dat die scholen ook van elkaar leren.

“Er is een hele wereld om je school heen, waar je leerlingen goed op wilt voorbereiden.”

Vanuit dat idee vindt Dorothee het belangrijk en logisch om ook als docent breder te kijken dan de muren van de school. Samen weet je meer dan alleen en in de waan van de dag vergeet je soms dat er ook andere contexten zijn waar dingen gebeuren die jou kunnen inspireren en helpen.

Om van tunnelvisie naar open vizier te gaan, organiseert Dorothee schoolbezoeken waarbij de scholen bij elkaar proeven aan hoe men daar bouwt aan gelijke kansen. Naast een formeel deel in de bijeenkomst is er ook altijd een informeel moment zoals een borrel of lunch, want in deze setting wisselen mensen makkelijk ervaringen uit. Dorothee geeft aan dat ze ziet hoe schoolleiders en docenten zich kwetsbaar op durven te stellen: ze stellen elkaar vragen en laten anderen in hun keuken kijken.

Dat zorgt voor een vertrouwensband. Zo is het ook makkelijker om elkaar over andere onderwerpen om hulp of advies te vragen. Een docent Engels van een van de VO-scholen heeft bijvoorbeeld wel eens lesgegeven op een van de basisscholen.

Doen wat je weet over het creëren van gelijke kansen

Het blijft dus niet bij het uitwisselen van ervaringen. Het gaat er natuurlijk om de opgedane kennis om te zetten in actie. Dorothee geeft de scholen hierin mee dat het niet gaat om het opdringen van structuren, maar om je systemen en aanpakken gaandeweg aan te passen. De scholen gaan ontwikkelingsgericht te werk.

Het omzetten van inzichten naar actie gaat niet vanzelf. De scholen zoeken bewust ruimte om dat te doen en Dorothee ziet dat de schoolleider een belangrijke rol speelt in het organiseren en faciliteren van dit proces. Bijvoorbeeld door in team-overleggen regelmatig te praten over hoe het lukt om nieuwe kennis in te zetten in de klas, en wat er nog nodig is om dit meer te kunnen doen. Of door een projectleider aan te stellen. Ook hier: elke school zoekt zijn eigen weg. De schoolleiders zorgen ook voor financiële randvoorwaarden.

“Het stukje subsidie van de gemeente Den Haag is belangrijk maar niet genoeg. De schoolleiders zorgen er gelukkig wel voor dat hun collega’s gefaciliteerd worden om deel te kunnen nemen aan het netwerk”.

Leren van dit lerende netwerk

Op basis van de ervaringen van Dorothee met PUE070, heeft zij 5 factoren opgesteld die bijdragen aan een succesvolle samenwerking tussen scholen. *Verbinding* en *vertrouwen* zijn principes die hierbij de rode draad vormen.

1. Begin met een gedeelde visie en gemeenschappelijk doel

De schoolleiders van de 5 oorspronkelijke scholen van dit platform vonden elkaar op het thema de Transformatieve School, het feit dat ze te maken hebben met dezelfde leerling populatie, de noodzaak om het onderwijs voor de leerlingen te verbeteren en werk maken van gelijke kansen. De schoolleiders delen de overtuiging dat het daarom waardevol is om samen te zoeken naar oplossingen.

2. Zie elkaar als collega's en niet als concurrenten

Het is van belang om genoeg tijd te nemen om elkaar, elkaars uitdagingen, sterktes en onzekerheden te leren kennen. Zo weet je wat je aan elkaar hebt. Deze factor kenmerkt de samenwerking van de scholen van PUE070 en het maakt het mogelijk om dit bestuur én sector overstijgend te doen.

3. Investeer in een vaste projectleider

De projectleider van PUE070 is verbonden aan een van de scholen én heeft voldoende tijd en flexibiliteit om de activiteiten bij iedereen op de agenda te houden. De projectleider is de spil die zorgt voor inhoudelijke verbinding, structuur en dat verschillende lijnen samen komen.

4. Geef de praktijk een podium

De kracht zit 'm in het delen van praktijkervaringen en inzichten die ertoe doen. En dat is waar PUE070 een podium voor creëert door bijvoorbeeld de werkbezoeken te organiseren.

5. Betrek ook andere partners

Het leren beperkt zich niet tot de deelnemende scholen. Het loont de moeite om externe partners te betrekken. Zoals in het geval van PUE070 de Stichting Brede Buurtschool, Gemeente Den Haag, Haagse Hogeschool en het Onderwijs Netwerk Zuid-Holland. Met subsidie en inhoudelijke kennis dragen ze bij aan dit lerende netwerk.

En als belangrijkste advies misschien:

“Er is niet één blauwdruk voor een leernetwerk. Het heeft te maken met de context van de scholen en die kan erg verschillen.”

Maatwerk dus.

Dorothee timmert samen met veel anderen hard aan de weg voor de gelijke kansen van jonge mensen en dit vraagt om een lange adem. *“Ik ben blij dat er landelijk nu zoveel aandacht voor is en ook dat de Gelijke Kansen Alliantie er is”*, vertelt Dorothee. Ze beaamt ook dat er nog meer nodig is om voor de leerlingen een aantoonbare verandering teweeg te brengen.

“We gaan door met de overtuiging dat we het verschil kunnen maken en dat wat je op school doet, ertoe doet.”